

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget

Orientering om forsat udledninger af spildevand

Resumé

Teknik- og Miljøudvalget orienteres om, at der forsat er udledninger af overløb med regnfortyndet spildevand til Københavns Havn fra seks tidsbegrænsede udledninger. De seks udledninger udgør under 1% af de samlede overløb til Københavns Havn, men er vigtige for at undgå problemer med spildevand i byen under kraftige regnhændelser og skybrud. Forvaltningen er i dialog med HOFOR i forbindelse med et fælles projekt, som skal sikre helhedsorienteret overløbsplanlægning og reduktion af overløb.

Sagsfremstilling

Der findes i dag udledninger til det marine område fra 51 overløb og skybrudsudledninger fra kloakken, heraf er seks udledninger åbnet tidsbegrænset efter skybruddet i 2011 for at undgå spildevand i kældre og på terræn (se Bilag 1, figur 1 og 2). Ved kraftig regn udledes der fra overløbene regnfortyndet spildevand til havnen, for at undgå at vandet i stedet oversvømmer borgernes kældre og byens overflader, samt skaber materielle skader og øger sundhedsrisikoen for borgerne.

Det blev på politisk initiativ besluttet, at de seks udledninger blev åbnet tidsbegrænset efter skybruddet i 2011 (BR 09.02.2012). Forvaltningen har efterfølgende forlænget perioden ved at meddele nye tidsbegrænsede tilladelser (TMU 13.12.2021). Pr. 1. januar 2025 har fem af de seks udledninger ikke en gældende udledningstilladelse. Det sjette udløb har en gældende udledningstilladelse indtil slutningen af 2026.

Hvis udledningerne bliver lukket som følge af tilladelsernes tidsbegrænsning, vil risikoen for problemer med spildevand i byen blive øget. HOFOR forventer derfor, at der forsat skal kunne ske udledning fra de seks udledningpunkter. HOFOR kan ikke få nye udledningstilladelser inden udgangen af 2024, da HOFOR blandt andet ikke har gennemført den planlægning, der skal afklare de seks udledningers fremtid, hvilket skal indgå, hvis der ansøges om ændringer af udledningstilladelserne.

HOFORs manglende planlægning skyldes til dels en række lovændringer vedrørende klimasikring af kloakker og serviceniveau.

HOFOR er ansvarlig for, at alle udledninger er lovlige og er ansvarlige for at ansøge om udledningstilladelser, når der er behov for ændringer

14-01-2025

Sagsnummer i F2
2024 - 21447

Dokumentnummer i F2
164527

Sagsnummer i eDoc
2024-0376099

EAN-nummer
5798009809452

eller helt nye udledningstilladelser. Københavns Kommune er tilladelsesmyndighed, og Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed for forsyningernes udledninger.

Når der efter 1. januar 2025 opstår udledninger, der ikke har en gældende udledningstilladelse, kan Miljøstyrelsen vælge at fastsætte en frist for lovgivning eller på anden vis håndhæve lovgivningen. Københavns Kommune har som udledningstilladelsesmyndighed udelukkende mulighed for at behandle en ansøgning om udledningstilladelse, men har som hhv. spildevandsplansmyndighed og som ejer af forsyningsselskaberne mulighed for at påvirke forsyningernes arbejde.

Regnfortyndet spildevand

I forbindelse med kraftig regn og skybrud udledes i gennemsnit årligt 730.000 m³ regnfortyndet spildevand fra HOFORS overløbsbygværker til Københavns Havn. Udledningen sker for at undgå problemer med spildevand i byen.

Fra de seks overløb, der blev åbnet på baggrund af skybruddet i 2011, bliver der årligt udledt gennemsnitligt 6.000 m³ regnfortyndet spildevand. Det svarer til under 1% af den samlede udledning af overløb til Københavns Havn. Miljømæssigt har de seks overløb således en meget lille påvirkning af vandmiljøet og forvaltningen vurderer at fokus i højere grad bør være på den samlede planlægning af spildevandsforhold og overløb. BIOFOSS årlige opgørelse viser at der i 2023 blev uddelt cirka 100 mio. m³ spildevand fra hhv. Renseanlæg Lynette og Damhusåen. Opgørelsen inkluderer også spildevand fra nabokommuner.

Helhedsorienteret og koordineret overløbsplanlægningsprojekt skal reducere udledningen af regnfortyndet spildevand

Spildevandsforhold herunder overløb og udledning af regnfortyndet spildevand, indgår i spildevandsplanlægningen og i klima- og skybrudsplanlægningen.

Forvaltningen og HOFOR har opstartet et fælles projekt med helhedsorienteret overløbsplanlægning, som skal sikre, at de kommunale interesser indtænkes, når HOFOR reducerer udledningen af spildevand til Københavns Havn (bilag 2). Projektet følges af chefer fra både forsyningerne HOFOR & BIOFOS og Teknik og Miljøforvaltningen.

Der afholdes arbejdsgruppemøder cirka månedligt for at samle relevant viden om udledning af spildevand fra overløb, juridiske aspekter, der påvirker HOFORS arbejde med overløb, og viden om kommunale interesser.

Forvaltningen vil efterfølgende sikre, at HOFOR gennemfører en helhedsorienteret planlægning, hvor det undersøges, hvordan udledningerne af spildevand til vandmiljøet teknisk kan reduceres gennem økonomisk fornuftige løsninger. Det er forventeligt, at en sådan

planlægning vil være tidskrævende, da der er tale om komplekse løsninger, som kræver, at der ses og beregnes på forskellige scenarier.

Igennem de årlige tillæg til spildevandsplanen vil det efterfølgende kunne sikres, at de relevante projekter kan føres ud i livet.

Det er HOFORs vurdering, at det ikke er muligt helt at undgå situationer, hvor det er nødvendigt at udlede regn-fortyndet spildevand fra overløb til Københavns Havn. Skal udledning af regn-fortyndet spildevand helt undgås, vil det kræve separatkloakering af hele byen, hvor regn- og spildevand adskilles. Det er estimeret at koste mindst 25-40 mia. kr., og vil medføre en opgravning af hele byen

Politisk handlerum

Sagen er alene til orientering og handlerummet er derfor begrænset.

Videre proces

Forvaltningen fortsætter samarbejdet med HOFOR omkring reduktion af udledningerne af overløb fra kloakkerne til Københavns Havn, som tager højde for kommunale interesser.

Resultatet af projektet vil blive fremlagt for Teknik- og Miljøudvalget enten som en selvstændig sag eller som en del af spildevandsplanlægningen.

Lena Kongsbach
Vicedirektør

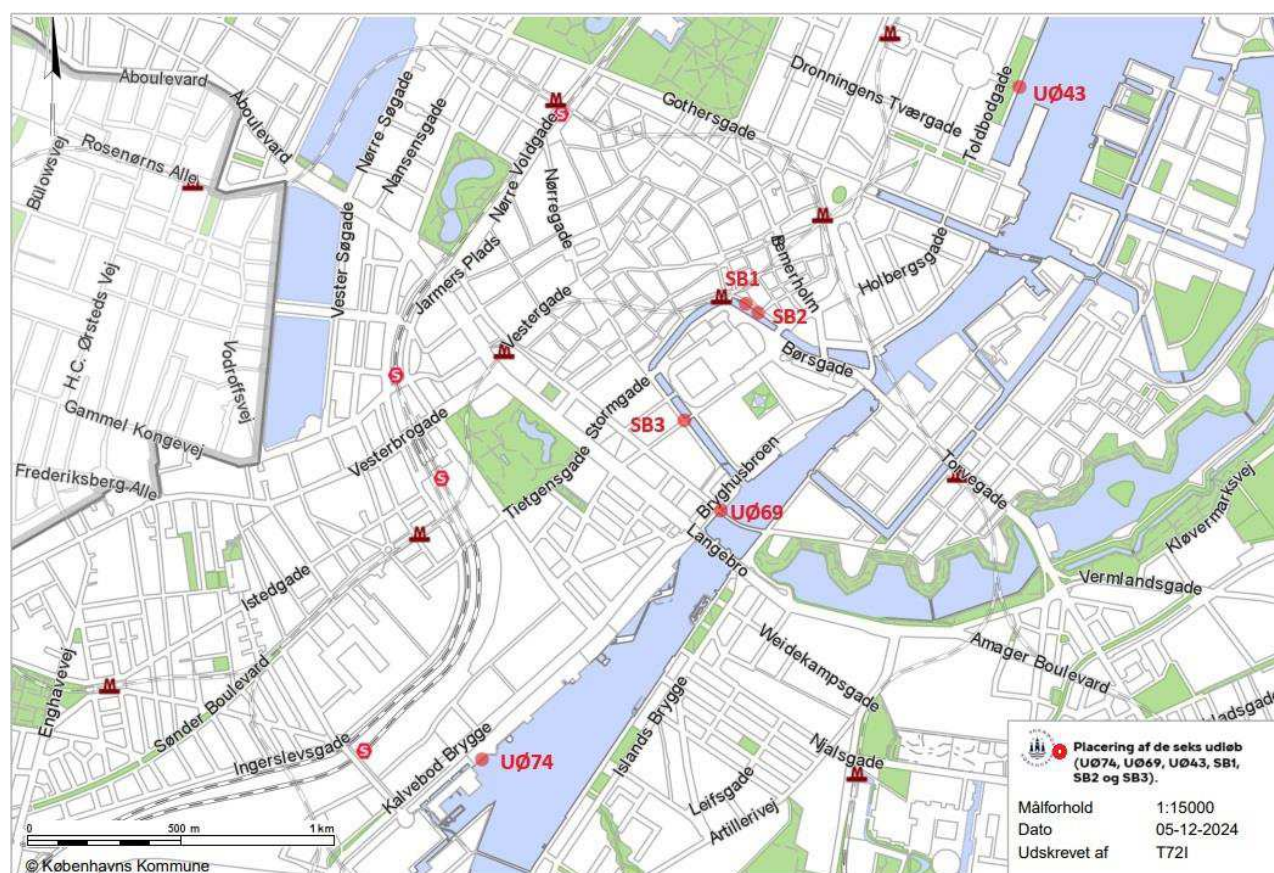
Bilag 1 Kort over udledninger til Københavns Havn

14-01-2025

Sagsnummer I F2
2024 - 21447

Dokumentnummer i F2
164527

Sagsnummer eDoc
2024-0376099

Kort 1: Placering af de seks udløb (UØ74, UØ69, UØ43, SB1, SB2 og SB3).

Kort 2: De 51 udledninger med overløb af regnforyndet spildevand og skybrudvand til Københavns Havn

Bilag 2 – Koordineret overløbsreduktion

15.5.2024

Ideoplæg: Koordineret overløbsreduktion

- på baggrund af spildevandsplansstyregruppens drøftelse af behovet for at samtænke HOFORS planlægning vedr. overløb og kommunale interesser, herunder badning

Baggrund for udførsel af koordineret overløbsplanlægning

Det blev på mødet i spildevandsplansstyregruppen den 9. februar 2024 besluttet, at Vand & Natur og HOFOR skal analysere muligheder og potentialer for en reduktion af overløb til Københavns Kommunes potentielle badevandsområde inkl. Amager Strandpark. Det skal ske ved en helhedsorienteret planlægning, hvor det undersøges, hvordan udledningerne af spildevand til vandmiljøet teknisk kan reduceres gennem økonomisk fornuftige løsninger. Planlægningen gennemføres under hensyn til kommunale planer og politiske ønsker, herunder ønsket om bedre muligheder for anvendelse af havnen til badning og andre rekreative formål.

Det blev på spildevandsplan-styregruppemødet desuden besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe med medarbejdere fra HOFOR og Vand og Natur. Dette notat er denne arbejdsgruppes idéoplæg med forslag til hvordan dette projekt kan struktureres.

Skematisk fremstilling af de overordnede forløb

1. Udkast til ideoplæg (nærværende dokument, drøftes med HOFOR).
2. Godkendelse af idéoplæg i styregruppen for spildevandsplanlægning.
3. Udarbejde forprojekt (HOFOR og KK).
4. Udarbejde Projektbeskrivelse for Overløbsplanlægningsprojektet (bestilling til HOFOR).
5. Godkendelse af projektbeskrivelse Overløbsplanlægningsprojektet.
6. Evt. budgetnotat.
7. Evt. Spildevandsplantillæg eller politisk beslutning om gennemførelse af overløbsplanlægningsprojektet som sikrer finansiering hos HOFOR.

Det vurderes løbende i hvilket omfang, TMU skal orienteres.

Forprojekt

Forprojektet løses inden for rammerne af de tilstedeværende budgetmidler. Det skal afdække relevante baggrundsoplysninger, inkl. viden omkring udledning af spildevand fra overløb:

- Hvor er der overløb
- Hvor meget udledes fra de enkelte overløb
- Afdækning af hvordan overløb hænger sammen med kapaciteten på renseanlæggene, og hvordan samstyring påvirker overløb fremadrettet

- Hvilke overløb er omfattet af HOFOR-projekter, som medvirker en ændret udledning
- Undersøgelse af hvor den største effekt af nedbringelse af overløb vil være ift. miljø og rekreativ anvendelse.
- Afklaring af bindinger der sætter rammer for kortsigtet og langsigtet planlægning.
- Juridiske rammer.
- Hvilke relevante interessenter skal inddrages (fx OKA, By og Havn m.fl.).
- Kommunale interesser (Hvilke målsætninger og politiske ønsker fx ift. rekreativ anvendelse af havnen kan indvirke på planlægningen).
- Hvilke planer (Kommuneplan og lokalplaner) har kommunen for byudvikling og byfortætning, der kan få indflydelse på overløbsforholdene omkring havnen.

Resultatet af forprojektet skal være en bestilling til HOFOR om gennemførelse af overløbsplanlægning. Denne bestilling kan indarbejdes i en indstilling til TMU eller i et spildevandsplantillæg til politisk behandling.

Ressourceforbrug til overløbsplanlægningsprojektet, økonomi og om der er begrænsninger for opgaven skal desuden vurderes.

Overløbsplanlægningsprojekt

Foregår primært i HOFOR men i dialog med relevante enheder i KK (Vand og Natur, OKA m.fl.) og interessenter afdækket i forprojektet.

Ved selve projektet skal HOFOR undersøge hvilke muligheder der er for at reducere udledningen af spildevand på baggrund af forprojektets besluttede parametre. HOFORs endelige løsning på indsatsen skal danne baggrund for en beskrivelse i et spildevandsplantillæg.

På baggrund af ovenstående defineres projekter. Det kan enten være en samlet plan eller underprojekter – det tages der stilling til på et senere tidspunkt. På baggrund af tillæg til spildevandsplanen kan HOFOR gennemføre de enkelte konkrete projekter.

Det anbefales, at planlægningen af supplerende reduktioner i udledning afventer den samlede planlægning, så de takstmidler som forsyningerne opkræver anvendes bedst muligt.

Teknik- og Miljøforvaltningen supplerende forslag til hvordan brugen af Københavns Havn kan forbedres

Strategi for brugen og udviklingen af Københavns Havn

Vand og Natur har foreslået, at der udarbejdes en kommunal strategi for udvikling og brugen af Københavns Havn. Formålet med strategien vil være, at forskellige interesser for anvendelsen og udviklingen af Københavns Havn balanceres, så anvendelse og udvikling ikke sker efter et "først til mølle"-princip, som risikerer at

”spænde ben” for en mere strategisk udvikling og anvendelse i forhold til de politiske ønsker for byen.

Afklaring af målsætningen om badevandskvalitet

Teknik- og Miljøforvaltningen skal afklare, om politikernes fokus på badevand medfører et ønske om at sikre udmærket badevandskvalitet i hele havnen og langs kysten. Den nuværende vedtagne målsætning er at leve op til den bedste kvalitet – udmærket kvalitet – i den nordlige del af havnen og langs kysten, god kvalitet i den sydlige del af havnen og ”kun” tilfredsstillende kvalitet i Frederiksholmsløbet, som påvirkes af udledningen af regnfortyndet spildevand ved overløb fra fælleskloakken.

Badevandet er allerede nu udmærket kvalitet på de fleste badesteder.

En skærpet målsætning vil ligeledes kunne øge fokus på at forebygge fejltilslutninger, hvor spildevand ved en fejl udledes sammen med regnvand.

Belvedere: Ændringer af målsætninger for badevand vil blandt andet konkret påvirke Belvedereprojektet

HOFOR har undersøgt mulighederne for at reducere udledningen af spildevand ved Belvedere. Belvedere er Københavns største overløbsbygværk, og der udledes under regn store mængder fortyndet spildevand herfra, gennemsnitligt 300.000 m³/år. HOFOR har i forbindelse med vandområderne ligeledes oplyst en forventet reduktion af mængden af overløb fra København på baggrund af blandt andet den forventede reduktion af udledningen ved Belvedere. Miljøstyrelsen har anvendt oplysninger som grundlag for vandområdeplanerne.

Undersøgelser har nu vist, at udledningen ved Belvedere potentielt lever op til de politiske ønsker om begrænset påvirkning af badevandet, så der kan opnås tilfredsstillende badevandskvalitet, som indgår i Spildevandsplan 2018, uden at iværksætte nye tiltag.

Hvis den politiske målsætning skærpes til en målsætning om udmærket badevandskvalitet, vil det danne rammerne for krav til HOFOR om, at udledningen skal reduceres i forhold til den udledning der sker i dag således, at Belvedere-udledningen ikke hindrer den udmærkede badevandskvalitet.